

Comité Slachtoffers en Nabestaanden van Politiek Geweld
Mirdangweg 9, Hanna's Lust – Wanica
Tel: 8744486
Email: comiteslachtoffer@gmail.com/jeroe.hu@live.nl
Website: <http://www.comiteslachtoffers.org>
Bank: SRD Rek.no. 1358043.001.001; EURO Rek.no. 1358043.001.002

Aan: het Bisdom t.a.v. Mgr Karel Choennie

Datum: 1-11-2017

Geachte Monseigneur Choennie,

Naar aanleiding van uw brief dd. 23 oktober 2017, die wij per mail hebben ontvangen op 26 oktober 2017 en kort daarna in de media hebben gelezen, bericht ik U als volgt.

Op 8 februari heeft vicaris-generaal Esteban Kross namens u een preek gehouden in het kathedraal waarin hij onder meer spreekt over het *"verlangen van Gods liefde om toch te willen komen tot verzoening, tot een herstel van verbondenheid, en tot nieuw leven met nieuwe kansen"*. Hij vervolgt: *"Het zou geen recht doen aan de realiteit van personen die uit dit leven tenonder gingen in geweld en vijandigheid, die van 8 december 1982, maar ook die van vele andere momenten van geweldpleging in die periode. Het zou ook geen recht doen aan het stille lijden van vele Surinamers, die slachtoffers werden van geweld in dorpen van ons binnenland, maar het zou ook geen recht doen aan het stille lijden van Surinamers die zonen, broers of vaders in het leger hadden en die door het geweld innerlijk zijn verminkt of die nooit meer levend terugkwamen. Het zou geen recht doen aan de vertwijfeling van vele militairen en leden van commando's en andere gewapende groepen, of hetgeen zij moesten doen of uit zichzelf deden uiteindelijk wel echt te rechtvaardigen is in Gods ogen."*

Deze preek werd door het Comité gezien als een belangrijke stap van het Bisdom in de richting van vrede, verzoening en dialoog.

Op 10 februari 2017 hebben wij in reactie op de preek een brief aan U gestuurd met het verzoek om een gesprek om te komen tot dialoog. Daar hebben wij lange tijd geen reactie op gehad.

In de maanden daarna zijn er bemiddelingspogingen geweest om te komen tot een gesprek tussen het Bisdom en het Comité. Die pogingen hebben geresulteerd in een gesprek op 5 juni tussen ons. Wij hebben dat gesprek zeer gewaardeerd als een eerste stap tot een dialoog, ondanks de voorwaarde die u stelde dat Comité-lid Sandew Hira niet mocht deelnemen aan het gesprek.

Op 14 juli heeft een gesprek plaatsgevonden tussen ons. Dat gesprek was niet alleen positief, maar resulteerde het verwijderen van de blokkade om met Sandew Hira te praten.

Op 20 juli hadden eerwaarde Kross en ik een vergadering ter voorbereiding van het gesprek met Sandew Hira.

Op 1 augustus vond een gesprek plaats tussen het Bisdom (Uw persoon en Esteban Kross) en het Comité (mijn persoon en Sandew Hira). Dat gesprek begon moeizaam maar eindigde in een goede sfeer waarin we standpunten hebben uitgewisseld en onze meningsverschillen en overeenkomsten in kaart hebben gebracht. In dat gesprek heeft u aangegeven dat het Bisdom het Vaticaan wil uitnodigen om een bemiddelende rol te spelen in dialoog, vrede, verzoening in Suriname. Wij gaven aan dat we niet geloven dat het Vaticaan een onafhankelijke positie zou kunnen innemen. U legde ons uit dat dat wel degelijk het geval is en we ons vergissen in hoe het Vaticaan opereert. Op dat moment waren we niet overtuigd van uw argumenten.

Op 4 augustus vond een nieuw gesprek plaats tussen het bisdom (u en eerwaarde Kross) en het Comité waarin o.a. oplossingsmodellen van het bisdom n.a.v. de rechtszaak zijn besproken.

Op 21 augustus heeft het Comité een gesprek gehad met secretaris-generaal Luis Almagro van de OAS. In de wetenschap dat het Bisdom ook om een gesprek had

gevraagd met de OAS heeft het Comité u op de hoogte willen brengen van dat gesprek. We wilden voorkomen dat in de publieke opinie de gedachte zou heersen alsof er sprake zou zijn van een concurrentiestrijd tussen het Bisdom en het Comité inzake de OAS. Het liefst hadden we het gesprek samen gevoerd.

U reageerde positief en ontving ons op 22 augustus. We hebben verslag gedaan van het gesprek met Almagro. Ook gaven we aan dat we uw argumenten voor het uitnodigen van het Vaticaan ter harte hadden genomen en ons standpunt hebben gewijzigd. Dat is de vrucht geweest van dialoog. We hebben te kennen gegeven dat we uw voorstel om het Vaticaan uit te nodigen ondersteunen en stelden voor om daarin gezamenlijk op te trekken en gezamenlijk de regering te vragen om het Vaticaan uit te nodigen om haar expertise in te zetten voor het proces van dialoog, vrede en verzoening in Suriname. U stelde in dat gesprek voor om in het hele traject ook de OAS te betrekken en vroeg ons om de OAS hiervoor te benaderen.

Tot slot vroeg u ons om de voorstellen die uit onze dialoog zijn voortgekomen op papier te zetten en formeel aan het Bisdom te richten.

Op 23 augustus hebben wij een formele brief aan u gestuurd (die per abuis op 23 september was gedateerd) met deze voorstellen (zie bijlage).

We hebben lange tijd niets meer van U vernomen. Op 22 september (een maand na verzending van de voorstellen) en twee weken geleden heb ik met eerwaarde Kross contact gehad over de vraag wanneer we een reactie mochten verwachten. Hij gaf aan dat we spoedig een antwoord zouden krijgen. Toen dat antwoord uitbleef, hebben we een intermediair gevraagd om de mogelijkheden te onderzoeken om de gesprekken tussen het Bisdom en het Comité weer op gang te brengen.

De intermediair gaf aan dat u vond dat wij de communicatie tussen de president en het Bisdom hebben geblokkeerd en daarom de dialoog tussen ons geen voortgang kon vinden. Wij zijn niet in de positie om gesprekken met de president te blokkeren of mogelijk te maken. De president bepaalt zelf met wie hij praat. We hebben via de intermediair aangegeven dat wij ons wel willen inspannen om de communicatie tussen de president en het bisdom te bevorderen. We zouden bij het kabinet van de president een pleidooi houden voor een gesprek tussen u en de president.

Voordat we die stap ondernamen, werden we onaangenaam verrast door uw brief waarin u aangeeft de dialoog te willen stoppen. Het kwam heel onverwachts en paste helemaal niet in de lijn en de sfeer van onze relatie van de afgelopen maanden, die nota bene heeft aangetoond dat dialoog tot concrete resultaten kan leiden, met name de verandering van onze mening m.b.t. het Vaticaan.

In uw brief noemt u twee argumenten voor de stopzetting van de dialoog.

Ten eerste, onze meningsverschillen t.a.v. de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in Suriname inzake het 8 decemberproces. U stelt dat een dialoog en samenwerking op punten waarin we wel overeenstemming hebben, niet mogelijk zijn vanwege ons meningsverschil t.a.v. dit punt. De dialoog tussen het Bisdom en het Comité van slecht enkele maanden heeft aangetoond dat dialoog kan leiden tot verandering van standpunten. M.b.t. het Vaticaan heeft het Comité de argumenten van het Bisdom ter harte genomen. Waarom is het onmogelijk dat voortgaande dialoog tussen ons kan leiden tot verandering van inzichten bij ons beiden? Stopzetting van de dialoog betekent stopzetting van de uitwisseling van argumenten. Bovendien is er geen rationele of morele redenen om samenwerking op de punten waar we het wel met elkaar eens zijn, ook stop te zetten.

Uw benadering van dialoog komt erop neer dat dialoog vervangen wordt door dictaten. U eist namelijk dat we het eerst met uw standpunten eens zijn alvorens een dialoog te beginnen. Dat betekent effectief dat dialoog voeren onmogelijk is. Als iedereen van elkaar vooraf eist dat de andere zijn/haar standpunten deelt alvorens te praten, dan is ieder gesprek bijvoorbeeld onmogelijk.

Ten tweede, u stelt: *"Gelijk met dit schrijven wil ik u voorhouden dat het organiseren van een nationale conferentie over de thema's dialoog en verzoening op 06 december – op de vooravond van de 35ste herdenking van de 8-decembermoorden – getuigt van een gebrek aan respect voor de slachtoffers van 8 december 1982 en hun nabestaanden. Ik*

betreur dit ten zeerste en wil gelijk melden dat het Bisdom Paramaribo deze conferentie niet ondersteunt en daar ook niet aan zal participeren."

We kunnen deze opstelling op twee manieren interpreteren: een negatieve of een positieve.

De negatieve manier is het ter discussie stellen van uw moraal. Op grond van welk moraal meent U dat sommige nabestaanden van 8 December meer rechten hebben dan andere nabestaanden van 8 December in de manier waarop de slachtoffers herdacht mogen worden. Op grond waarvan meent u dat andere nabestaanden van politiek geweld uitgesloten moeten worden om de doden van 8 December te mogen herdenken? Op grond waarvan zijn universele en christelijke waarden als dialoog en verzoening kwetsend voor sommige nabestaanden van 8 december? Wat zegt dat over hun moraal als ze zich gekwetst voelen als anderen pleiten voor vrede en verzoening? Deze vragen komen voort uit een negatieve benadering.

Maar wij kiezen niet voor de negatieve benadering.

De positieve benadering is het zoeken naar positieve elementen in uw argumenten om niet deel te nemen aan de conferentie. Dat element zit in het idee dat U misschien wel een conferentie over dialoog en verzoening zou willen ondersteunen, maar niet rond 8 December. Uw argument is dan geen goedkope manier om u tegen de conferentie te keren, maar een serieuze vraag om op een ander moment zo een conferentie te organiseren. Graag zouden wij van u willen vernemen of dit inderdaad zo is en u wel wilt deelnemen aan een conferentie die op een ander tijdstip zou worden georganiseerd. In uw brief werpt u zich op als spreekbuis voor de nabestaanden van 8 December met uitsluiting van andere slachtoffers en nabestaanden van politiek geweld. Comité-lid Eddy Weewee is katholiek, evenals een deel van zijn familie op Brownsweg. Ze zijn slachtoffers van de Binnenlandse Oorlog, die ondersteund werd door sommige families van 8 december. Welke boodschap heeft u voor katholieken als de familie Weewee als het gaat om gerechtigheid?

Wij willen u ter inspiratie twee verzen voorhouden uit de Bijbel: *"Als iemand u kwaad doet, zet het hem dan niet betaald. Doe liever iets goeds voor alle mensen. Probeer, voor zover het van u afhangt, met iedereen in vrede te leven. Neem nooit wraak, vrienden! Laat dat maar aan God over, want Hij heeft gezegd: 'Mij komt de wraak toe, Ik bepaal de straf voor alle zonden.' Maar u moet doen zoals het in Spreuken staat: 'Als uw vijand honger heeft, geef hem te eten. En als hij dorst heeft, geef hem te drinken. Zo stapelt u gloeiende kolen op zijn hoofd.' Dan zal hij misschien een andere houding aannemen. Laat het kwade u niet overwinnen, maar overwin het door het goede te doen."* (Romeinen 12:9-21 HTB, <http://bible.com/75/rom.12.9-21.HTB>)

Wij hopen dat deze inspiratie ertoe kan leiden om het traject van dialoog die we samen zijn ingegaan te hervatten.

Samenvattend leggen wij U in onze reactie drie vragen voor.

1. Wij zijn van plan om een verzoek te richten aan de regering om de mogelijkheden te onderzoeken om het Vaticaan te betrekken bij dialoog en verzoening in Suriname. Een mogelijk bezoek zou dan voorbereid moeten worden met meerdere organisaties, waaronder het Comité. Bent u bereid om dat verzoek te ondersteunen?
2. Wilt u deelnemen aan een conferentie over dialoog en verzoening als deze op een ander moment dan rond 8 december wordt georganiseerd?
3. Welke boodschap heeft u voor katholieken als de familie Weewee als het gaat om gerechtigheid?

Wij kijken hoopvol uit naar uw reactie op deze brief.

Hoogachtend,

Humphry Jeroe

tel. 8744486

Email: comiteslachtoffer@gmail.com.

Bijlage

Comité Slachtoffers en Nabestaanden van Politiek Geweld
Mirdangweg 9, Hanna's lust – Wanica
Tel: 8744486
Email: comiteslachtoffer@gmail.com; jeroe.hu@live.nl
Website: <http://www.comiteslachtoffers.org>
Bank: SRD Rek.no. 1358043.001.001; EURO Rek.no. 1358043.001.002

Datum: 23-8-2017

Betreft: voorstel samenwerking

Geachte bisschop Choennie,

Onder dankzegging voor ons buitengewoon prettig gesprek van gisterochtend doe ik u hierbij een voorstel toekomen voor een samenwerking tussen het bisdom en het Comité.

De achtergronden van dit voorstel hebben we reeds mondeling uitgebreid toegelicht. Het voorstel houdt het volgende in:

1. Het bisdom en het Comité willen samenwerking bij het traject van dialoog, verzoening, waarheidsvinding en gerechtigheid in Suriname om het vraagstuk van hoe om te gaan met politiek geweld op een duurzame wijze op te lossen.
2. In die samenwerking erkennen wij dat er naast overeenkomsten ook belangrijke meningsverschillen bestaan. Het bisdom en het Comité behouden het recht om over deze meningsverschillen te communiceren, ieder op haar eigen manier en met respect voor elkaar.
3. De samenwerking richt zich voornamelijk specifiek op één onderwerp: het overtuigen van de regering dat de betrokkenheid van het Vaticaan bij het proces van dialoog, verzoening, waarheidsvinding en gerechtigheid in Suriname wenselijk en nuttig zal zijn. De OAS is reeds betrokken bij dit traject via de toezegging van haar steun aan het werk van het Comité.
4. De samenwerking zal in vijf stappen verlopen:
 - a. Het bisdom en het comité zetten een contactgroep op bestaande uit de voorzitter van het Comité en de vicaris-generaal van het bisdom. De contactgroep organiseert het proces van het betrekken van het Vaticaan.
 - b. Vertegenwoordigers van het Comité en het Bisdom zullen samen een bezoek brengen aan de kardinaal van het Vaticaan in Dominica die uitgenodigd zal worden om in Suriname te helpen bij het traject. In dat bezoek zal het raamwerk worden opgezet voor het functioneren van het Vaticaan in het traject in Suriname.
 - c. Het Comité zal bij de OAS aandringen om in Dominica deel te nemen aan de beraadslagingen omtrent het raamwerk met het Vaticaan.

- d. Bij terugkeer in Suriname zullen het bisdom en het Comité gezamenlijk een verzoek richten tot de regering om het Vaticaan toe te voegen aan de internationale betrokkenheid in Suriname bij het traject van dialoog, verzoening, waarheidsvinding en gerechtigheid.
- e. Het bisdom en het Comité zullen verdere mogelijkheden voor samenwerking op andere terreinen onderzoeken.

Ik hoop op een gunstig antwoord uwerzijds.

Met de meeste hoogachting

Humphry Jeroe

Voorzitter van het Comité